

Emmy Vrieling-Teunter bespreekt de inaugurale rede van Anouke Bakx

Citation for published version (APA):

Vrieling - Teunter, E. M. (2019). Emmy Vrieling-Teunter bespreekt de inaugurale rede van Anouke Bakx: Begaafde leerling zoekt leerkracht. *Velon Tijdschrift voor lerarenopleiders*, 40(3), 239-241.
<http://velov.be/tvl/tijdschrift-voor-lerarenopleiders-403-2019/>

Document status and date:

Published: 01/01/2019

Document Version:

Publisher's PDF, also known as Version of record

Please check the document version of this publication:

- A submitted manuscript is the version of the article upon submission and before peer-review. There can be important differences between the submitted version and the official published version of record. People interested in the research are advised to contact the author for the final version of the publication, or visit the DOI to the publisher's website.
- The final author version and the galley proof are versions of the publication after peer review.
- The final published version features the final layout of the paper including the volume, issue and page numbers.

[Link to publication](#)

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

If the publication is distributed under the terms of Article 25fa of the Dutch Copyright Act, indicated by the "Taverne" license above, please follow below link for the End User Agreement:

<https://www.ou.nl/taverne-agreement>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at:

pure-support@ou.nl

providing details and we will investigate your claim.

Downloaded from <https://research.ou.nl/> on date: 05 May. 2023

Open Universiteit
www.ou.nl

Begaafde leerling zoekt leerkracht

Recensent: Emmy Vrieling-Teunter, Open Universiteit

Anouke Bakx (2019). *Begaafde leerling zoekt leerkracht*. Nijmegen: Radboud Universiteit. 34 pagina's, te downloaden via <https://repository.ubn.ru.nl/handle/2066/202618>

Op 12 april 2019 sprak Anouke Bakx haar inaugurele rede uit getiteld *Begaafde leerling zoekt leerkracht* aan de Radboud Universiteit in Nijmegen. Bakx hanteert bewust het woord 'begaafd' aangezien de term 'hoogbegaafdheid' soms verkeerde verwachtingen oproept, bijvoorbeeld dat de leerling overal goed in zou zijn. Het woord 'begaafd' laat beter zien deze leerlingen ontwikkelpotentieel én specifieke ontwikkelbehoeften hebben. Begaafdheid gaat om potentieel en dat is meer dan alleen een hoge intelligentie. Ook creativiteit, een bepaalde manier van waarnemen en specifieke persoonsgerelateerde kenmerken zoals een groot rechtvaardigheidsgevoel spelen een rol. De missie van Bakx is dan ook om tot beter en passender onderwijs te komen voor begaafde kinderen in het basisonderwijs. Zij zoekt vanuit deze missie steeds naar de **verbinding tussen onderzoek en praktijk** zodat alle krachten optimaal worden benut.

Het bieden van passend onderwijs voor begaafde leerlingen lukt op dit moment nog niet overal even goed. Ondanks het feit dat er al redelijk wat kennis is over begaafde leerlingen laat de praktijk soms ook nog handelingsverlegenheid zien.

Dit leidt ertoe dat de motivatie en prestaties van begaafde leerlingen in Nederland lager zijn dan in andere landen. In haar oratie neemt Bakx ons mee naar **de begaafde leerling**. Een basistheorie die ze als uitgangspunt neemt in haar werk is de zelfdeterminatietheorie.

Deze theorie onderscheidt drie basisbehoeften van mensen, namelijk competentie, relatie en autonomie. Als leerkrachten in staat zijn aan te sluiten bij deze drie basisbehoeften, leidt dat tot meer gemotiveerde leerlingen die betere prestaties leveren. De drie basisbehoeften uit de zelfdeterminatietheorie lijken ook van toepassing op begaafde leerlingen. Een goede manier om hierachter te komen, is door het aan de kinderen zelf te vragen. Om te onderzoeken wat begaafde leerlingen een goede leerkracht vinden, stelde Bakx aan 463 begaafde leerlingen en 428 andere leerlingen de vraag 'wat is een goede juf of meester voor jou?'. De leerlingen vulden daartoe een 'woordspin' in zoals te zien in onderstaande figuur. Opvallend was dat er op het eerste gezicht niet heel veel verschillen lijken te zijn in onderwijsbehoeften van begaafde leerlingen en andere leerlingen vanuit het perspectief van autonomie, relatie en competentie, maar dat het verschil vooral zit in het **hoe** er aan de basisbehoeften voldaan kan worden. Uit de resultaten werd zichtbaar dat **het relationele aspect** voor alle leerlingen het belangrijkste is. De leerlingen vinden het belangrijk dat de leerkracht hen uitdaagt, hen aanmoedigt en hen helpt bij wat ze kunnen leren maar die ook aangeeft wat zij al goed doen. Voor begaafde leerlingen is het erg belangrijk dat zij begrijpen waarom ze bepaalde dingen moeten leren of opdrachten moeten maken en de leerkracht moet dat uit kunnen leggen. In de begeleiding van begaafde leerlingen is het dus van belang dat leerkrachten pedagogische sensitiviteit laten zien waarbij ze openstaan voor en kennis hebben van kenmerken van begaafde leerlingen. Het enkel aanschaffen van uitdagende plusmaterialen is dus niet voldoende; het gaat om de relatie met en het begrip van de leerkracht voor de begaafde leerling.

Bakx stelt de drie basisbehoeften competentie, relatie en autonomie ook centraal bij de **professionalisering van leerkrachten**. Daartoe richtte ze in Tilburg de onderzoekswerkplaats POINT 013 (Passend Onderwijs voor Ieder Nieuw Talent) op. In POINT werken wetenschappers, lerarenopleiders, leerkrachten en studenten zelfgestuurd ('autonomie') samen ('relatie') aan praktijkgericht onderzoek naar onderwijs aan begaafde leerlingen. Er is gewerkt aan onderzoek én materiaalontwikkeling rondom het signaleren en motiveren van begaafde leerlingen ('competentie') aangezien hieraan de grootste behoefte was vanuit de praktijk. De materialen, zoals kennisclips, zijn te bekijken via de website <https://www.point013.nl/>. Vanuit de Radboud Universiteit is Bakx recent gestart met het wetenschappelijk expertisecentrum RATIO (Radboud Talent In Ontwikkeling). RATIO gaat wetenschappelijk onderzoek naar begaafdheid stimuleren en maakt daarbij de vertaling van onderzoek naar praktijk en beleid. Hier zien we opnieuw dat Bakx steeds zowel het onderzoek als de praktijk leidend laat zijn in haar missie.

